

Malax museiförening r.f.

Brinkens museum

Verksamhetsberättelse för år 2014

Allmänt

Inom föreningen verkar 4 huvudsakliga verksamhetsområden: Brinkens museum, Kvarkens båtmuseum, arkeologiska sektorn och lokalhistoriska sektorn. I anknytning till dessa eller som fristående verkar olika arbetsgrupper. Som **bilagor** finns skilda verksamhetsberättelser för Kvarkens båtmuseum samt för den arkeologiska och lokalhistoriska verksamheten.

Medlemmar

Föreningens medlemsantal var vid årets slut 240 personer. Stödjande medlemmarnas antal var 4. Medlemsavgiften var 8 euro och för de stödjande medlemmarna 20 euro.

Styrelsen

Till föreningens styrelse hörde ordförande Gustav Smulter, vice ordförande Nina Falk, sekreterare Gunnel Smulter, kassör Britt-Helen Flemming, Vidar Björknäs, Siri Hagback, Göran Strömfors (av styrelsen utsedd sekreterare för Kvarkens båtmuseum), Nils Sund och Inga Österblad samt Gunvor Brokvist och Kerstin Hägen som adjungerade medlemmar.

Styrelsen höll 11 möten under året och behandlade 159 paragrafer. Stadgeenligt hölls två föreningsmöten, vårmötet den 26 mars 2014 och höstmötet den 1 oktober 2014.

Arbetsgrupper och ansvarspersoner

Brinkens museum:

	Styrelsen
- Talkogruppen:	Manliga: Nils Sund
Kvinnliga: Gunvor Brokvist
- Buffégruppen:	Britt-Helen Flemming
- Textilgruppen:	Gunvor Brokvist, Mari-Ann Forth, <u>Siri Hagback</u> , Majvor Sundbäck, Gunnel Svenns, Kerstin Hägen
- Trädgårdsgruppen:	<u>Inga Österblad</u> , Inga-Britt Forsberg
- Utställningsgruppen:	Bror Antus, Siri Hagback, Göran Strömfors, <u>Inga Österblad</u> , Nina Falk, Kerstin Hägen
- Arkivgruppen:	Nina Falk, Kerstin Hägen, <u>Siri Hagback</u> , <u>Inga Österblad</u> (ansvariga för arkiveringen), <u>Vidar Björknäs</u> (ansvarig för tekniken)

Kvarkens båtmuseum:

	Styrelsen/sekr. Göran Strömfors
- Talkogruppen:	Manliga: Vidar Björknäs.
Kvinnliga: Gunnel Smulter
- Buffégruppen:	Ulla Herrgård

Arkeologiska sektorn:

Lokalhistoriska sektorn:

	<u>Siri Hagback</u> , Nina Falk, Elof Holmlund, Nils Sund
	Leif Finnäs, <u>Gunnel Smulter</u> , Göran Strömfors

- **Aanackgruppen:** Göran Strömfors, Nina Falk, Britt-Helen Flemming, Kerstin Hägen samt 2 personer från Lions Club
- **Fotogruppen:** Göran Strömfors, Nina Falk, Maggan Lindholm
- **Musikforskningsgruppen:** Leif Finnäs, Kenneth Granback, Runo Östvall
- **Möbelsnickerigruppen:** Leif Finnäs, John Forsberg, Siri Hagback, Jalle Silfver, Gustav Smulter, Göran Strömfors, Nils Sund, Inga Österblad, Gunnel Smulter
- **Vällingklockan:** Leif Finnäs, Gunnel Smulter, Göran Strömfors
- **Släktforskningsgruppen:** Siri Hagback, Inga Österblad
- **Försäljn.- o. distr.gruppen** Gunnel Smulter, Britt-Helen Flemming

Margaretha Lindholm
i Brinkens museiträdgård

Personal

Under sommaren arbetade följande avlönade personer vid föreningens olika verksamhetsställen:

- **Margaretha Lindholm**, trädgårdsarbete
- **Harto Hattula**, underhålls- och reparationsarbete
- **Miia Seppi**, guide vid Brinken
- **Emilia Hattula**, guide vid båtmuseet

Lönerna har delvis finansierats med understöd från Arbetskraftsmyndigheterna.

Penningbidrag

Kulturfonden

- verksamheten vid Brinken 3000
- verksamheten vid båtmuseet 3000

Granholms stiftelse

- boken *Husbönder och bomärken* 500

Sparbanksstiftelsen

- Brinken 5000
- båtmuseet 5000

Malax Handelslags stiftelse

- gräsmatta och parkering vid båtmuseet 1000

Malax kommun/FKN 2700

Publikationer

Föreningens medlemsblad *Vällingklockan* utkom två gånger under året.

Boken *Husbönder och bomärken* utkom lagom till Hembygdsgdagen.

Malax historia del II utkom till julhandeln. Museiföreningens ordförande Gustav Smulter och föreningens sekreterare Gunnel Smulter har varit ordförande respektive sekreterare i historikkommittén.

Aanacko

Aanacko 2015 gjordes i egen regi eftersom samarbetet med Malax Lions Club har upphört. Från museiföreningens sida sammanställdes materialet av Kerstin Hägen, Nina Falk, Britt-Helen Flemming och Göran Strömfors.

Brinkens museum

Museet höll öppet under tiden 24.6–9.8.2014 kl. 13–18 alla dagar förutom söndagar och måndagar. Miia Seppi har varit guide. Sommarens utställning var Olle Pursiainens snidade fattiggubbar från svenska Österbotten. Denna sommar ordnades loppmarknad den 11–15 augusti mellan klockan 16.00 och 20.00.

Talkojobbarna har arbetat flitigt varje måndagkväll fr.o.m. den 6 maj till 8 september. Mellan 15 och 20 personer har mött upp varje talkokväll och utfört olika göromål för att hålla byggnaderna och området i toppskick. Den 18 september hölls gemensam avslutning för alla talkojobbare vid båtmuseet. Allsångspatrullen stod för underhållningen.

Arkivet

I arkivet har det varit full aktivitet från vår till höst med donationer, utställningar och att ordna upp och plocka in i mappar och lådor. Det var mycket arbete med att ställa i ordning utställningen *Stickat och virkat*, som visades i museets festsal från 23 juni till 9 juli. Den besöktes av deltagarna i Nordiska sticksymposiet, sammanlagt 113 personer, de flesta var från våra grannländer, men även deltagare från Estland, Korea, Japan och USA fanns med och de var mycket intresserade att få se våra traditioner av virkade och stickade kläder och hemtextilier. De fotograferade flitigt. Utställningen besågs av damer från stickcaféer från Solv och Malax och av många enskilda intresserade. Slutomdömet var att: Tänk vad kvinnor alltid kunnat.

Stickat och virkat vid Brinkens museum

Under talkokvällarna har textilier vädrats och sorterats och plockats fram för katalogisering och fotografering av guiden Miia. Även i textilrummet på Tufvasgårdens vind har arbetet fortsatt med att ordna upp.

Den permanenta arkeologiutställningen i Tufvasgården har också haft intresserade besökare, likaså de laminerade månadsbilderna om olika föremål från museets hemsida som sattes upp på gavelväggen i storstugan under sommaren. När dessa bilder togs ner så gavs de till Mogården att användas vid gruppbesök och diskussioner. De togs tacksamt emot där.

Nybygget vid Brinken/ arbets- och utställningsutrymmen för textilier och hemslöjd

Vid styrelsemötet den 9 februari beslöt styrelsen välja Lindberg Constructions offert på 111.089 euro som den förmånligaste. Samtidigt beslöts att man godkänner ett tillägg till offerten om 5.863 euro för att på samma gång få golvet till kalla avdelningen isolerat, ifall man någon gång i framtiden önskar få värme i den delen.

I samband med planeringen och placeringen av den nya byggnaden framkom att syskonen Hermans äger en markremsa mellan Museivägen och museiföreningens tomt. Överenskommelse mellan syskonen Hermans och museiföreningen undertecknades den 7 april 2014, så att museiföreningen även i fortsättningen har rätt att köra in på området från Museivägen vid infarten till själva museet och över den trumma, som finns vid infarten till parkeringsområdet framför den planerade nybyggnaden. Som ersättning för denna rätt till användning förbinder sig museiföreningen att nedlägga och bekosta en 6 meters bred vägtrumma vid infarten till syskonen Hermans skifte.

Bygget framskred enligt ritningarna och den 29 augusti restes element och takstolar. Slutgranskning av bygget genomfördes den 11 december med representanter från Lindbergs, kommunen och museiföreningen.

Styrelsen är mycket nöjd med både utförandet och resultatet av nybygget. Kerstin Hägen har skött alla redovisningar till NTM-centralen.

Årets evenemang

- * **Guidad vandring längs Järnåldersleden 28.5**
19 personer vandrade leden med Nina Falk som guide. Samtidigt arrangerade Malax-Korsnäs MI en örtvandring längs leden.

- * **Båtens dag 14.6**

Kall och blåsig dag som i alla fall lockade en del folk till båtmuseet för att lyssna på Hans Hästbackas föredrag om fyrar och båkar i Österbotten. Liksom tidigare år sålde Lars-Göran Söderholm tavlor och andra snidade föremål.

- * **Öppna trädgårdarnas dag 29.6.**

Museiföreningen deltog detta år i evenemanget på initiativ av Maggan Lindholm. Dagen blev lyckad och lockade över 60 personer till museet. Kaffe- och kortförsäljning. Radion var också på plats och gjorde ett reportage med Maggan.

- * **Hembyggsdagen 13.7**

I strålände högsommarväder genomfördes årets hembyggsdag. Lorenz Uthardt höll festtalet, Linnéa Sandsten samt Lenakören från Askersund i Sverige bjöd på sång och musik och Ulla-Maj Söderback läste dikt. Före programmet serverades traditionsenligt klimpsoppa och efter programmet kaffe med dopp. Under maten underhöll Korsdraget med musik. Årets stojetar blev pensionerade rektor Lars Varstala. Utmärkelsen delades ut vid hembyggsfesten i Rönnholm.

- * **Blommornas dag 10.8**

Lasse Barkar föreläste om klematis. Och som tidigare år såldes kaffe med våfflor samt blombuketter gjorde av både torkade och färska blommor.

- * **Europas byggnadsarvsdag 14.9**

Årets tema var Den osynliga kulturmiljön och Malax museiförening uppmärksammade dagen med en vandring till fäbodbacken i Holsterbacken. Tio personer deltog i evenemanget.

Foto:
Kerstin Hägen

Plock ur verksamheten:

- **20 mars kl 9–16** höll yrkesfiskare i Österbotten utbildningsdag vid båtmuseet.
- **22 april** besökte Siri Mogården (dagcenter) och visade yllestrumpor och vantar
- **14 maj** vårfest vid Brinken, Köpings Hem och skola. Ca 70 personer.
- **21 maj**/Wärtsilä-pensionärer till båtmuseet, ca 30 personer.
- **30 maj** studentfest vid Brinken, Nadia Väglund
- **6 juni** höll anhängarfest vid båtmuseet .
- **12 juni** Övermalax marthaförening städade Tufvasgården
- **12 juni** gruppfamiljedaghemmet Näckrosen vårfest vid Brinken
- **11 juli** klienter från Kvadratens servicecenter i Molpe till båtmuseet

- **29 juli** besökte Österbottens Minneslots Brinken.
- **27–30.7.2014** Museiföreningens sommarresa till Hälsingland blev helt lyckad. – Storslagen natur – Intressanta museibesök. – Trevlig kväll hos Martha Bonn och P.O. Sandqvist med god mat och dryck och samvaro på deras sommarställe. – Vädret lite för varmt, men annars bra – Ypperlig reseledare (Kerstin Hägen), lugn, kunnig och påläst.
- **8 augusti** släktfest vid Brinkens museum/Camilla Hamberg.
- **12 augusti** VAKK/Carina Rönn/20 kursdeltagare höll tre föreläsningar vid båtmuseet. .
- **19 augusti** hölls Malax samskola årgång -59 klassträff vid båtmuseet.
- **3 september** besökte två skolklasser från Övermalax skola Långfors kvarn.
- **4 och 5 september** tidsresa för högstadiel elever på Arstu i Nyby – projekt i samarbete med hembygdsföreningarna i Malax, Petalax, Bergö och Korsnäs. Från Malax deltog Nils Sund, Gustav Smulter, Kerstin Hägen, Gunvor Brokvist och Gunnel Svenns.
- **9 september** gick Nina Falk och Jaana Höglund från NTM-centralen längs leden vid Nissashaga med avsikten att göra upp en skötselplan för området (kostnadsfritt).
- **24 september**, två internationella projekt höll avslutning vid båtmuseet (Anita Storm) 50 personer.
- **16 och 17 oktober**, har gallring kring och mellan de tre forngravarna vid Kalaschabrännan gjorts av Malax församlings två anställda. Man ser nu från grav till grav. Stigen är också röjd. Frank Snickars och Kent Gullqvist röjde.
- **27 oktober** Österbottens fiskarförbund höll möte vid båtmuseet, guidning och kaffe + smörgås för ca 30 personer.
- **3 och 4 december** barn från Knattebo till Brinken
- **5 december** Kulturnämnden vid Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur höll möte vid båtmuseet.
- **13 december** föreningen deltog i julmarknaden som arrangerades i Bygdegården. Kerstin och Britt-Helen skötte försäljningen.
- **Jenna Smulter** har gjort broschyrer till de olika evenemangen och programblad till hembygdsdagen. **Göran Strömfors** har skannat bilder som Malaxbor inlämnat. **Karin Malmsten-Rivieccio** har skött om hemsidan. **Håkan Genberg** och **Bror Antus** har bidragit med många artiklar till hemsidan och ”Månadens bild”.
- Sekreterare **Gunnel Smulter** har skött om så att föreningens protokoll från åren 1971–2013 har blivit inbundna till fyra protokollböcker vid Bokfix i Smedsby för ett pris om 210,80 euro.
- I samarbete med Malax-Korsnäs MI hölls två föreläsningar vid båtmuseet under hösten:
 - 2.10 **Anita Storm**: Skärgårdslivet för 100 år sedan
 - 4.12 **Kurt Gullberg**: Skeppsbyggerland – Skeppsbyggeri och sjöfart i Sydösterbotten

Malax den 24 mars 2015

Gunnel Smulter
sekreterare

Rosor vid Brinkens museum
Bilder: Malax museiförenings
bildarkiv/Göran Strömfors

Malax museiförening rf

Kvarkens båtmuseums verksamhet 2014

Fyrar i båtmuseets fönster.

Kvarkens båtmuseum är ett regionalt museum, som tillvaratar båtar och andra föremål från Österbotten med anknytning till fiske, säljakt, flottning och skärgårdsliv. Båtmuseet är idag Finlands största för bruksbåtar.

Organisation

Kvarkens båtmuseum hör till Malax museiförening rf, vars styrelse leder museets verksamhet.

Öppethållning, anställda

Museet hölls öppet efter midsommar varje dag utom måndagar 24 juni–10 augusti kl 13–18. Anställd guide var Emilia Hattula, som också digitalt registrerade och fotograferade museiföremål. Styrelsemedlemmar och Bror Antus har guidat grupper.

Harto Hattula var anställd via Arbetskraftsbyrån från 2 juni fram till hösten (32,5 h/vecka). Han har skött den yttre miljön och även utfört mindre bygg- och underhållsarbeten.

Besökare

Enligt gästboken har 1098 personer besökt museet, eller ca 60 färre än föregående år. Antalet besök torde vara betydligt fler då alla inte skriver namn i gästboken. Besöksantalet har varit rätt konstant de tre senaste åren. Många besökare är från finska inlandet eller utlandet. Hela 33 större eller mindre grupper besökte museet, de flesta från Vasatrakten. Gupperna har sett museet eller hållit möten i samlingssalen. Nytt för i år var två föreläsningar i samarbete med medborgarinstitutet. Anita Storm berättade om livet i skärgården för 100 år sedan och Kurt Gullberg föreläste om skeppsbyggeri i Sydösterbotten. Intressant var även att två internationella EU-projekt höll avslutningsfest i museet 24 september i Anita Storms regi.

Två internationella EU-projekt håller avslutningsfest.

Båtens dag

Lördagen den 14 juni kl 13–16 hölls Båtens dag för nionde året i enkel, sedvanlig stil. Festen, som samlade 150–200 besökare, hölls i norra utställningshallen. Festtalaren Hans Hästbacka berättade i ord och bild om fyrar och båkar i Österbotten. Hans utställning med samma tema kunde ses i hallen intill. På festsalens ena långvägg fanns under dagen Hästbackas VBL-naturreportage från det gångna året uppsatta. Årets andra utställningar var också klara inför dagen. Olika båtar och pikkakärlar visades på gräsplanen, böcker m.m. såldes av museiföreningen, och olika träsniderier av Lars-Göran Söderholm, kaffe serverades och folk umgicks.

Utställningar

I södra hallen visades nya utställningen *Fyrar och båkar i Svenska Österbotten* som Hans Hästbacka framställt och donerat till båtmuseet. Ett 32-sidigt utställningshäfte av Hästbacka kunde köpas. Utställningen visades senare, på hösten, i Närpes.

Fyrutställningen, månadsbilder från hemsidan, bild från Henrik Wiklunds fartygsutställning och fiskekortutställningen.

På norra hallens långvägg visades postkort från hela världen med fiskemotiv. *Fiskehälsningar! – Kalaterveysiä!* hette utställningen som sammanställdes i samarbete med Suomen kalastusmuseoyhdistys–Finlands fiskerimuseiförening. I samma hall presenterades även marinkonstnär Henrik Wiklunds marina målningar från den gångna vintern, i Herrgårds lada visades hans tidigare produktion genom *98 fartyg*. Även museiföreningens båda Leaderprojekt, det vid båtmuseet avslutade och det under året aktuella vid Brinkens museum, presenterades i text, bilder och ritningar. Likaså fanns hemsidans månadsbilder för båtmuseet från det gångna året till påseende.

På terrassen visades Antus utställning *Gångna tiders bränslebehållare* även i år. På utterrassen vid Skötbåtshuset hade utställningen *Roder och båtbyggare* kompletterats med nya infotavlor om båtbyggare i (primär-) Malax. Rodren är från Österbotten. Våra permanenta utställningar om säljakt, strömmingsfiske, båtbyggeri och flottning kompletteras kontinuerligt. Båtmuseet lånade bl.a. en fäljolla till en sommarutställning, som Anita Storm visade i Storkyro. Arbetet med utställda föremål och infoskyltar pågick hela sommarsäsongen.

Talkotträffar, utförda arbeten

Årets talkoverksamhet var livlig. Registrerade talkopersonbesök vid båtmuseet är 468 (ifjol 523). I år hölls 18 gemensamma torsdagstalkon (20 ifjol) under tiden 24 april–11 september. I dem deltog 228 personer (255 ifjol). Som mest deltog 24 personer vid vårstädningen, som minst 8, medeltalet är 12–13 deltagare per kväll, samma som ifjol. Även många enskilda talkobesök har gjorts. Nedan något om olika aktiviteter månadsvis från gästboken:

- **Januari:** lugn månad, temperaturkontroll (Vidar), fotografering (Göran).
- **Februari:** temperaturkontroll, foton för hemsida och månadsbilder.
- **Mars:** Böcker, hyllor, kartsåp tas emot av bröderna Pursiainen. Kurs i *Hållbara fiskeriprodukter* hålls av Anita Storm. Bror Antus donerar sin båt som flyttas till nya hallarna.
- **April:** Vasa elektriska sågar ner tre stora björkar på museiområdet invid vägen. De doneras och görs till ved för grillplatsen vid Åminne bro av Tuv-Åminne allaktivitetsförening. Brandsläckarna granskade. Donationsföremål hämtas från Linnea Berts dödsbo. Talkotträffarna inleds: det som flyttades in på hösten togs nu ut igen. Boksortering till bibliotek och loppis.

- **Maj:** Toms Rör installerar tvättfat och vattenkran i städskrubben. Museet iordningställs inför säsongen: städning, dammsugning, fönstertvätt, lövräfsning, utställningar... Aktersnurror, modellbåt m.m. fås som donation, katalogisering. Trädfällning invid kanalen, veden sågas och klyvs och ges till Tuv-Åminne allaktivitetsförening, tre motorsågar och vedklyvare i funktion. Utställningsskivor sågas, ett "bord" byggs på lilla uteterrassen vid Långs lada. Utställningsjobb. Bror Antus serverar snurror. Harto Hattula klipper gräset 27 maj, första gången i år. Sju gruppbesök med guidning.

- **Juni:** Harto Hattulas sommarjobb går igenom, en donerad glasmonter hämtas från Österbottens förbund av Vidar och Göran. Bror har hängt snurror på lilla terrassen och Harto har målat 10 stora utställningsskivor i tre färger. En lång "glasvägg" görs på norra hallens långvägg för Finlands fiskerimuseiförenings sommarutställning. Ulla Herrgård och Gunnel Smulter bakar i köket. Jungfrudansen rensas av damerna. En fäljolla hämtas till Storkyro-utställning. Båtens dag förbereds och arrangeras; utställningsarbeten; museet öppnas för allmänheten 24 juni. Näthuset och stockbåthuset städas. Två gruppguidningar. – Årets postrodd (Holmön-Björkö) inställdes även i år, tredje året i rad på grund av hård vind. Besättningarna i båten Storskär, som representerar båtmuseet, och Tilda af Malax seglade likväl hem när vinden mojnät.

- **Juli:** Knopens donerade julla hämtas från Oravais av Lars-Erik Hallbäck och Göran. Terrassmöbler köps/hämtas i Vasa med Vidar Björknäs bil. Näthuset städas – Vidar kör ett skräplass till avstjälningsplanen. Pensars kanot hängs på väggen. Parkeringspalaver. Harto rödmyllar dörrgavlarna på Herrgårds och Långs lador. Broschyrhylla görs av Alef Holmlund, utställning i gången mellan hallarna ordnas av Bror. Kent Herrgårds båthus inventeras och en mängd bränslebehållare fås. Virkeshögen vid stranden sorteras. Harto slår vass, och gräs på samfällda planen. Inbrädning ovanför terrassdörren. Flera aktersnurror uppsatta på lilla terrassen. Harto trimmar gräs runt knutarna och rengör norra tegel- och filttaken på Stockhuset och Gallerian. Sommarguiden Emilia börjar idag katalogisera 321 Wärtsilä-ritningar. Hans Köping levererade aluminiumgrind, som sätts fast i utrymmet mellan hallarna. Ulla och Staffan Holmberg donerar ett billass böcker till loppis. Ny receptionsskylt fastsätts på nymålad entrédörr. Stig Lönnvik med grävmaskin flyttar stenhopen (som fåtts från "stobroo") till stranden där en stenkantlinje görs. Biblioteket ordnas. Fyra gruppguidningar.

Talkoarbeten vid båtmuseet.

- **Augusti:** sommarens öppethållning upphör 10 augusti. Stensättningen vid stranden görs klar. Utjämnning av markytan med krossgrus mellan hallarna och motorhallen, grund för grind görs. Underlagsstenar för båtar utplaceras på krossgruset med Lönnviks grävmaskin. Herrgårds kanot hängs upp i stockhuset. Båtar dammsugs, nät sorteras. Sommarens osålda Scriptumböcker returneras till Vasa. Städning och föremålsfotografering i näthuset. Anita Storms donerade "säljarens färdkost"-affisch spänns fast i fälbåtshuset. Fyrlyktan Furuskär hämtas av Lars-Erik, Vidar och Göran från Skaftung, donation av Göran Skogman. Grund för grindstolpar mellan hallar och motorhall görs. Lotsbåten hängs upp i stockbåthuset, som städas. Fem gruppguidningar.

- **September:** Aluminiumgrinden sätts på plats och stagas vid hallarna. Näthusets "inventering" fortsätter. Blå väggskivor insätts invid terrassdörren. Slutfotografering av Wärtsiläs

ritningar görs. Bokflyttning. Museiområdet ”inpaketeras” inför vintern, terrassutställningar, skyltar tas in, bokflyttning m.m. Museiföreningens talkoavslutning hölls 18 september med 46 deltagare. Yrkesfiske-utställningen paketeras för vidare befordran till Skellefteå museum. Förberedelser görs för två internationella projektgruppers ”avslutningsträff” 24 september, vars program Anita Storm står för. Fem gruppguidningar.

- **Oktober:** Museiföreningens höstmöte hölls 1 oktober. Följande kväll berättade Anita Storm för 22 deltagare om hur man levde i skärgården för hundra år sedan, arrangör var Malax-Korsnäs MI. Fyr-utställningen inpaketeras för transport till Närpes, där den visas från november. En gruppguidning.
- **November:** Allsångspatrullen övar i samlingssalen. Nya böcker till biblioteket, som ordnas efterhand. En gruppguidning.
- **December:** Föreläsning av Kurt Gullberg om skeppsbyggeri och sjöfart i Sydösterbotten med 12 deltagare. SÖFUK:s kulturnämnd håller möte i museet. Laggkärlsföremål fotograferas för utställning nästa år. En gruppguidning.

Många enskilda talkoinsatser har noterats i gästboken. Bror Antus har också i år varit mycket aktiv med olika göromål kring båtmotorer, fiskeredskap, utställningar, olika registreringar och katalogisering. Mycket aktiv var också talkoförman Vidar Björknäs, som planerat arbeten, skött anskaffningar av byggmaterial och lånat sina arbetsmaskiner. Sekreteraren Göran Strömfors har skött korrespondens, registrerat donationer, katalogiserat och fotograferat både föremål och verksamheter. Andra aktiva i talkoverksamheten har varit Ann-Mari Björknäs, Holger Granlund, Lars-Erik Hallbäck, Reijo Hedman, Alef Holmlund, Edvin, Henrik, Svea, Kent och Ulla Herrgård, Britta och Kerstin Hägen, Inga-Lill Johansson, Vera Lindberg, Gunvor Revahl, Birgit och Unto Risberg, Leif Skinnar, Gunnel Smulter, Gustav Smulter, Gunnel M Svenns, Ralf och Christina Söderback, Ismo och Päivi Vierola och Klas Våglund. – En försäkring för talkojobbarna finns.

Ulla Herrgård har skött kaffeserveringen vid talkoträffar och tillsammans med Gunnel Smulter bakat kaffebröd i museets kök. Vid vissa gruppbesök har även Gunnel M Svenns, Gunvor Revahl och Gunnel Smulter medverkat vid serveringen. Dessa tillsammans med Ann-Mari och Vidar Björknäs har även skött om städningen efter olika möten i samlings-salen. Båtmuseets bokförsäljning och kassa (försäljning, inträde) har skötts av Gunnel Smulter. I gästboken nämns även andra personer som gjort något för båtmuseet.

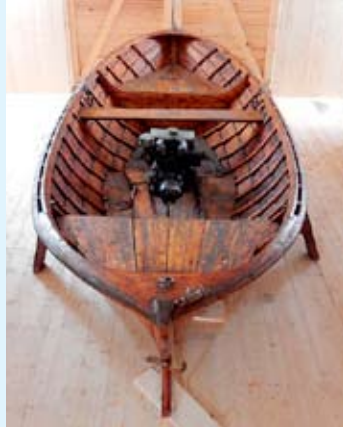

Kaffepaus !

De nya utställningshallarna, samlings-sal, kök och WC, tidigare färdigställda genom ett LEADER-projekt, kunde i år användas under hela året, till stor glädje för alla. Båtmuseet har genom byggnaderna fått ett stort lyft, och hela bygget har väckt besökarnas intresse och beundran. Som av ovan framgått har både utställnings- och annan verksamhet förbättrats och intensifierats under året tack vare bygget. Egna mindre inredningsdetaljer har gjorts under året i nybyggnaderna och den yttre miljön runt dem har börjat åtgärdas i år.

Donationer, föremål

Många personer donerade värdefulla föremål under året. Museets båtsamling har utökats med 6 farkoster: båtar av Bror Antus, Allmogebåtföreningen Knopen (Vasa), Monica Bäck och Mika Koivula, och Kent Herrgård, två kanoter har erhållits av Kent Herrgård och Ulf Pensar (Vasa). Museet har nu 100 olika farkoster, varav en stor del finns i lager utanför båtmuseet. Motorsamlingen har utökats med 6 aktersnurror och omfattar nu 142 motorer.

Fyra båtdonationer av fr.v. Monica Bäck och Mika Koivula, Bror Antus, Kent Herrgård, och Perinneveneyhdistys Knopen - Allmogeåbåtföreningen Knopen.

321 fartygs- eller detaljritningar erhöles av Wärtsilä, en kartlåda, hyllor och böcker m.m. av Esko Pursiainens dödsbo, en lodbössa och ett Grafton-gevär av Viola Munck, en fiskefyr, säl-skinnskappsäckar, ett telntvinningsredskap, en fiskhåv, en rävsax och en fender må vara exempel på föremål som erhöles bland tiotals donationer i år.

Båtmuseet har nu 3385 katalogiserade föremål, varav 3322 är registrerade även digitalt i Gunnar 1-programmet. 1610 föremål i Gunnar-registret har även fotograferats, flera hundra i år av sommarens guide Emilia Hattula och Vidar Björknäs, som sköter registret. Ett mindre antal nydonerade föremål är ännu okatalogiserade.

Bidrag

För båtmuseets verksamhet erhöles bidrag av Aktiastiftelsen i Malax (5000 €), Svenska Österbottens Kulturfond (3000 €), Malax Handelslag (1000 €) och Malax kommun (2700 euro, till hela museiföreningen). Några privatpersoner har också gett penningbidrag till museiföreningen.

Bibliotek, klippbok, bilder

Båtmuseets bibliotek omfattar nu 404 registrerade böcker. Biblioteket finns i den varma samlingssalen och sköts av båtmuseets sekreterare. Klippboken har sköts av Inga Österblad. Bilder från verksamheten, utställningar m.m. har tagits, och skanningar av inlånade bilder har sköts av Göran Strömfors.

Information, marknadsföring, korrespondens

Information har getts genom broschyrer och hemsidan, vars webmaster är Karin Malmsten-Rivieccio. Båtmuseets A4-månadsbilder i ord och bild för hemsidan sammanställdes av Bror Antus och Göran Strömfors. Artiklar, notiser och filminslag om båtmuseet har ingått i Vasa-bladet, Kuriren och Malax TV.

Infobrev utbyttes med Holmöns båtmuseum och Östnylands allmogeåbåtsförening. Kontakter till andra båt- och fiskemuseer har även hållits. Båtmuseet är medlem i Fiskerimuseiföreningen i Finland, som i år visade en utställning i museet. Information spreds också genom *Väl-lingklockan*, som utkom i juni och december, då gynnare av museiföreningen och båtmuseet tackades.

Övrigt

Verksamheten har även i år varit framgångsrik och talkoandan god. Sporrande mål för nästa år är att hålla verksamheten på minst lika hög nivå och att ställvis ytterligare förbättra både den yttre och inre museimiljön.

Malax den 11 januari 2015

Göran Strömfors
sekreterare för Kvarkens båtmuseum

Strand vid båtmuseet. Bilder: Malax museiförenings bildarkiv/Göran Strömfors

Arkeologisk verksamhet år 2014

Verksamhet vid Järnåldersleden 2014

Vi inledde säsongen officiellt på Järnåldersleden i Nissashaga, Storsjön 16.4.2014 när gästboken placerades i infostugan, så att besökande gäster kan anteckna sina namn i boken, samt skriva en liten kommentar eller hälsning om så önskas.

Stugan och leden städades i vanlig ordning av vårt flitiga talkogäng 21.5.2014. De städade, räfsade och gick leden för att röja undan träd och kvistar. Talkogänget bestod av Solveig Strömfors, Ulla Herrgård, Gunvor Brokvist och Nils Sund.

Elof Holmlund har hämtat kassan 25.5.2014, och fastän inkomsterna inte är så stora, så är det en liten inkomstkälla som hjälper oss att hålla leden i skick.

Under sommaren har flera grupper besökt Järnåldersleden. 27.5.2015 hölls den årliga guidade rundturen med undertecknad som guide. Vi var totalt 20 deltagare. Samma kväll höll Malax-Korsnäs medborgarinstitut en örtvandring längs leden. Enligt gästboken var de 15 personer som tittade närmare på floran och faunan i området.

10.6.2014 har Solf byaråd varit på sommarbesök med totalt 7 personer.

Överlag kan konstateras att leden besöks flitigt av både enskilda vandrare och små grupper på 2–6 personer. Besöken är jämnt fördelade över de snöfria månaderna (april–november). Även detta år har besöken varit både från den lokala bygden och från utlandet. Besökarna ser ut att tillhöra flertalet olika nationaliteter och höra till olika språkgrupper, vilket ännu en gång påvisar behovet av ordentliga informationsskyltar i området, på de tre språken svenska, finska och engelska. Malax museiförening r.f. ska försöka få till stånd sådana skyltar inom snar framtid.

9.9.2014 hade Järnåldersleden besök av Jaana Höglund från NTM-centralen, som på plats ville utreda våra möjligheter att få stöd för underhållet av leden och vår möjlighet att få bidrag för att hålla färrhagen i färdhagen en ny sommar. Vi skulle få en skriftlig redogörelse för besöket samt en plan för fortsatt skötsel av stigen av henne. Ännu vid årsskiftet hade denna information inte erhållits från NTM-centralen.

Därtill bör även tilläggas att stugans tak troligen läcker, och behöver ses över till en ny säsong. Under-tecknad fann rätt mycket vatten på bordet vid ett besök i augusti, och diverse papper, vykort och informationsmappar på bordet hade blivit utsatta för vatten. Margareta Lindholm har även antecknat i gästboken 14.9.2014 att det luktade möjligt i stugan. Som en vidare åtgärd i vandringsledens underhåll bör även undersökas möjligheten att få både stigen och rösen ordentligt röjda från sly och buskage. Vid vissa rösen är det t.o.m. svårt att se var de ligger och hur stora de är.

Men sist och slutligen kan vi konstatera att säsongen på Järnåldersleden har varit mycket lyckad. Många har kommenterat i gästboken att de funnit området vackert, trevligt och väl omskött. Totalt har leden under år 2014 haft 94 besökare som skrivit sina namn i boken.

Vi avslutar säsongen 2014 med ett leende på läpparna och styr stövlarna mot ett lika lyckat år 2015!

Nina Falk

Verksamhet vid Kalaschabrännan – samarbete med Österbottniska fornforskningssällskapet

Österbottniska fornforskningssällskapet tog 2013 initiativ till att bättra synliggöra fornlämningsområdet i Kalaschabrännan år 2014. Utgrävningar har gjorts på platsen 1987–1989. En informationstavla för platsen och röjning på området gjordes 2014 i samarbete med Malax museiförening och Malax församling, som äger området. Den trespråkiga infotavlan har gjorts av Siri Hagback (text), Mikael Herrgård (bilder) Kerstin Hägen (översättningar) och Göran Strömfors (layout). Malax församling skötte om röjningen. Under hösten markerades även områdets 6 skålgropsstenar. Nils Sund och Bertel Nygård deltog också i utarbetet. Området är lättillgängligt via en gångstig ända fram till det mittersta gravröset. Samarbetet fortsätter 2015 så att skyltning till området och dess sevärdheter görs. Ett fint utflyktsmål för alla som vill lära sig mer om forntiden i Malax och Österbotten!

– Göran Strömfors

Bilder: Malax museiförenings bildarkiv/Göran Strömfors

Sammanfattning av Malax museiförening r.f.s lokalhistoriska verksamhet år 2014

Museiföreningens lokalhistoriska verksamhet etablerades som en separat verksamhetssektor år 2001. Utsedda huvudansvariga för sektorn under 2014 var på Åland boende Leif Finnäs samt föreningens sekreterare Gunnel Smulter.

Lokalhistoriskt forskningsarbete

Lokalhistoriskt amatörforskningsarbete i form av insamling och sammanställning av material, förberedelse av publikationer o. likn., påbörjades eller fortsatte under 2014 inom påfallande många projekt:

- ”Musikhistorikgruppens” arbete framskred för att säkerställa att slutgiltiga manuskript våren 2015 kan inlämnas för Runo Östvals och Leif Finnäs arbete om blås- och stråkmusiken i Malax.
- Inom den stora projektgruppen rörande möbelsnickeri inleddes slutredigering av bidrag, och vid en samling i augusti överenskomms om åtgärder för arbetets vidare framskridande speciellt beträffande insamling av bildunderlag och den planerade publikationens uppläggning.
- Utarbetandet och inlämnandet av bidrag till ”Ytterbyboken” fortgick.
- Göran Strömfors förberedde dels tillsammans med Milton West en utgåva innehållande text och bilder om båtbyggaren Arvid West, dels tillsammans med tre av Leander Bonns barn (Hedda, Martha och Alf Bonn) en publikation och utställning om deras fars liv som bl.a. sjöman och smed.
- Matti Klockars inlämnade färdigbearbetat underlag för en publikation om Gustaf Klockars liv i USA och Malax, baserad främst på emigrantbrev jämte kommenterande och kompletterande text och bilder.
- Samlandet av information rörande ”bagarfamiljen” Malmberg fortsatte främst genom Ruth Bertlins fortsatta uppordning av i hembygdsarkivet befintligt material och sammanställning av underlag för någon typ av skriftutgåva, samt genom Leif Finnäs kontakter med församlingens prästerskap beträffande möjligheterna att få William Malmbergs fireligiösa tankar underställda närmare teologisk granskning.

Publikationsverksamhet

Som nummer 17 i föreningens 2003 påbörjade skriftserie ”Lokal- och regionhistoriska bidrag” utgavs boken *Husbönder och bomärken* av Berit Björklund, med bidrag även av Helge Granholm, Siri Hagback och Kent Söderholm. Boken omfattar dryga 160 sidor med text och rikligt bildmaterial rörande husbönder i Malax och på Bergö från 1500- till 1700-talet, bomärken från Malax, Bergö och Norra Pörtom främst under 1700- och 1800-talen, samt en del övrig dokumentation om förhållanden under tidigare århundraden.

Som nummer 18 i nämnda serie utkom Hans Hästbackas (Närpes) utställningsskrift *Fyrar och båkar i Svenska Österbotten*, som ansluter sig till en av honom till Kvarkens båtmuseum done-rad bildutställning. Hästbacka stod själv för publikationskostnaderna.

Föreningens numera åttasidiga medlemsblad *Vällingklockan* kom även 2014 att innehålla mycket lokalhistoriskt stoff, isynnerhet genom att det stående ”För seklet sedan”-inslaget kompletterades med bidrag av Bror Antus, Siri Hagback och Inga Österblad och med Elis Nordströms för 50 år sedan skrivna text om sin far garvarn Otto Nordström.

Sedan det mångåriga samarbetet om *Aanacko* med Lions-klubben i Malax brutits, utarbetades almanackan för år 2015 helt och hållet av en arbetsgrupp ur museiföreningen

Leif Finnäs

Bilder: Malax museiförenings bildarkiv/Göran Strömfors

